EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 23.12.2005
KOM(2005)662 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMINIŲ IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Komisijos nuostatos dėl ARGUS bendros skubaus įspėjimo sistemos

1. ĮVADAS

Dėl pastarųjų metų stichinių nelaimių (cunamis Indijos vandenyne 2004 m. gruodžio mėn.) ir žmogaus sukeltų krizių (teroristiniai išpuoliai 2004 m. Madride ir 2005 m. Londone) bei numatomos grėsmės žmogaus sveikatai (gripo pandemija) atsirado didesnis poreikis stiprinti priemones, kuriomis būtų užtikrinamas veiksmingas ir koordinuotas didelių daugiasektorių krizių valdymas, reikalaujantis veiksmų Bendrijos lygmeniu. Nors valstybės narės yra tiesiogiai atsakingos už reakciją pavojaus atveju, Komisija taip pat atlieka tam tikrą vaidmenį. Krizės atveju Komisija gali būti paraginta veikti savo kompetencijos srityse ir prisidėti prie valstybių narių pastangų. Bendradarbiavimas su Komisija palengvintų abipusę paramą didelės nelaimės ES atveju ir padėtų valstybėms narėms įgyvendinti savo solidarumo įsipareigojimą trečiosioms šalims. Komisija privalo laiku ir naudodamasi tinkamomis priemonėmis pateikti išsamią ir nuoseklią informaciją visuomenei ir žiniasklaidai apie tai, kokių imamasi veiksmų ir pastangų. Tai padės veiksmingiau bendrauti su piliečiais.

Europos Taryba, ypač po teroristinių išpuolių, paragino Komisiją imtis veiksmų. 2004 m. lapkričio mėn. Briuselio Europos Vadovų Taryba, priimdama Hagos programą, paragino Komisiją „*visapusiškai atsižvelgiant į šalių kompetenciją ir ne vėliau kaip iki 2006 m. liepos 1 d. jos esamose struktūrose sukurti ir įgyvendinti integruotą ir koordinuotą ES krizių valdymo mechanizmą, skirtą tarpvalstybinį poveikį turinčioms ES krizėms*“. Austrijos, Liuksemburgo, Nyderlandų ir Jungtinės Karalystės pirmininkavimo metu pradėta jungtinė iniciatyva įgyvendinti šią Hagos programos dalį. Pastaruoju metu, paskelbdama ES atsako į 2005 m. liepos 13 d. įvykdytus sprogdinimus Londone deklaraciją, Taryba paprašė valstybių narių ir ES lygmeniu tobulinti reagavimo į pavojus pajėgumus, įskaitant tuos pajėgumus, kurie reikalingi biologinio teroristinio išpuolio atveju, bei sutvarkyti keitimąsi informacija, užtikrinti koordinavimą ir sukurti galimybę pavojaus atveju kolektyviai priimti sprendimus, ypač jei teroristiniai išpuoliai įvykdomi daugiau nei vienoje valstybėje narėje. 2005 m. lapkričio 7 d. Taryba taip pat pritarė „*kartu su Komisija tęsiamam darbui sukurti visapusišką planą ... kovai su žmonių gripo pandemijos keliama grėsme*“.

Pagrindiniai pasirengimo ir reagavimo planavimo elementai yra keitimasis informacija, vidaus koordinavimas, Komisijos valdomų įspėjimo sistemų konsolidavimas ir galimybė krizės atveju pradėti tinkamus sprendimų priėmimo procesus. Komisija jau paskelbė apie papildomus veiksmus, kuriais bus stiprinamos esamos priemonės pasinaudojant Europos Tarybos jai suteiktais įgaliojimais. 2004 m. spalio 20 d. Komisijos komunikate apie parengtį, padarinių valdymą ir ypatingos svarbos infrastruktūrą kovojant su terorizmu (KOM(2004)701) Komisija pažymėjo, kad bus sukurta bendra skubaus įspėjimo sistema (ARGUS), apjungsianti visas specializuotas pavojų sistemas. Be to, bus įkurtas centrinis krizių centras[1] (CKC), kuris pavojaus atveju sutelks visų atitinkamų Komisijos tarnybų atstovus. CKC koordinuos pastangas įvertinti geriausias veikimo galimybes ir tinkamą atsakomųjų priemonių pasirinkimą.

Taip pat atsižvelgdama į Tarybai pirmininkaujančių šalių pasiūlytas struktūras, ypač į „ES krizių koordinavimo tvarką“ (EUCCA) ir susijusią „ES integruoto krizių valdymo tvarką“ (EUICMA), Komisija pritaria lankstesnei koordinavimo tvarkai ES lygmeniu. Geresnis koordinavimas politiniu lygmeniu leis Europos Sąjungai gauti daugiausia naudos iš esamos techninės patirties ir infrastruktūros, įskaitant Komisijos valdomą specializuotą Skubaus

[1] Dabartiniame teisiniame pagrinde pavadinimas pakeistas.

įspėjimo sistemą (toliau – SĮS). Komisija vaidins strateginį vaidmenį lengvindama valstybių narių darbą, užtikrindama jų veiksmų suderinamumą ir nuoseklumą.

Šiame dokumente išdėstyti ARGUS sistemos įdiegimui siūlomi principai, procesai ir priemonės. Sistema pradės veikti 2006 m. sausio 1 d.

2. TIKSLAI IR PRINCIPAI

Bendra skubaus įspėjimo sistema (toliau – ARGUS) siekiama:

– sukurti vidaus platformą, suteikiančią Komisijos generaliniams direktoratams ir tarnyboms galimybę realiuoju laiku keistis susijusia informacija apie atsirandančias bet kokios kilmės daugiasektores krizes arba numatomas ar tiesiogines grėsmes, kurių sprendimui būtini veiksmai Bendrijos lygmeniu, kuri leistų spartinti koordinavimą ir bendradarbiavimą ir kuri galiausiai pagerintų Komisijos reakcijos efektyvumą ir nuoseklumą;

– sudaryti galimybę didelės krizės atveju pradėti vykdyti tinkamą koordinavimo procesą. Tai leistų Komisijai, remiantis susijusia informacija, jos kompetencijos srityse ir bendradarbiaujant su kitomis institucijomis priimti sprendimus ir užtikrinti greitą, koordinuotą ir nuoseklią Komisijos reakciją;

– sukurti pagrindą veiksmingam informacijos perdavimui piliečiams ir sudaryti subalansuotą, nuoseklų ir išsamų vaizdą apie Komisijos pastangas.

ARGUS grindžiantys principai:

– Subsidiarumo principas;

– Sistema atsižvelgs į esamas Komisijos SĮS, kurios ir toliau vykdys dabartines funkcijas pagal joms skirtas konkrečias procedūras, konkrečias charakteristikas, kompetenciją ir patirtį;

– ARGUS pradės veikti kilus daugiasektorei bet kokios kilmės krizei, kurios sprendimui būtini veiksmai Bendrijos lygmeniu, ir kuri turės poveikį valstybių narių arba trečiųjų šalių piliečiams, turtui ar interesams;

– Šiame etape ryšių tinklas bus įvairias SĮS, generalinius direktoratus ir tarnybas siejantis Komisijos vidaus tinklas. SĮS taip pat apjungs valstybes nares ir jų konkrečius tinklus. Paraginus Komisiją bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir kitomis institucijomis, tokiu koordinavimu bus sudaryta išsami ir konsoliduota susijusios patvirtintos informacijos duomenų bazė;

– ARGUS sistemoje bus naudojamos esamos Informatikos generalinio direktorato technologijos ir infrastruktūra. Nors šiame etape ARGUS ryšių tinkle nebus apdorojama Europos Sąjungos įslaptinta informacija, Komisija svarsto galimybes sukurti patikimesnę ir veiksmingesnę sistemą;

– Siekiant užtikrinti esamų specializuotųjų tinklų tarpusavio sąsają ir koordinavimą, šis sprendimas bus peržiūrėtas, atsižvelgiant į įgytą patirtį ir technologijų pažangą, praėjus ne daugiau kaip vieneriems metams po atitinkamo Komisijos sprendimo įsigaliojimo;

– Sistemos veikimui bus naudojami tarnybų esami ištekliai ir priemonės;

– Atsižvelgiant į išorės ryšius, ryšys bus palaikomas pačiu tinkamiausiu geografiniu lygmeniu (t. y. iš centrinės būstinės arba iš atstovybės ar delegacijos) ir naudojant tinkamas priemones (spaudos konferencija, pranešimas spaudai, internetas...), kuriomis visuomenei bus pateikiama visavertė informacija.

3. ARGUS SISTEMA

ARGUS sistemą sudaro vidaus ryšių tinklas ir ypatingas koordinavimo procesas, kurie pradės veikti didelės daugiasektorės krizės atveju. Šis procesas yra apibrėžtas Komisijos sprendimo, pakeičiančio jos vidaus darbo tvarkos taisykles, priede „Nuostatos dėl bendros skubaus įspėjimo sistemos ARGUS sukūrimo“.

Vidaus elektroninis ryšių tinklas bus sukurtas pasitelkiant informacijos magistralės architektūrą. Ji bus pagrįsta esamomis duomenų bazėmis ir vidaus pranešimų siuntimo technologijomis bei remsis kitomis ryšių priemonėmis (trumposiomis žinutėmis, telefonu). ARGUS tinklo nariai juo naudosis realiuoju laiku keisdamiesi susijusia informacija apie kylančias ir esamas krizes ir koordinuodami tinkamą atsaką. Informacija, perduota naudojantis ARGUS, bus prieinama visiems nariams, išsaugoma ir registruojama. Sistema bus atnaujinama, atsižvelgiant į įgytą patirtį ir technologijų pažangą.

Kilus rimtai krizei, pirmininkas, gavęs pranešimą arba paprašius Komisijos nariui, savo iniciatyva gali nuspręsti pradėti ypatingąjį koordinavimo procesą. Pirmininkas taip pat gali nuspręsti arba pats prisiimti atsakomybę, arba skirti atsakomybę už Komisijos reakciją į krizę Komisijos nariui. Atsakingas asmuo turės vadovauti reagavimo į krizę veiksmams ir juos koordinuoti, atstovauti Komisijai kitose institucijose ir būti atsakingu už ryšius su visuomene. Generalinis sekretoriatas, vadovaujamas pirmininko, arba Komisijos narys, kuriam buvo skirta atsakomybė, pasitelks 4 straipsnyje aprašytą ypatingąją operatyvinę krizių valdymo struktūrą – Krizių koordinavimo komitetą.

CKC vertins ir stebės situacijos raidą, nustatys problemas ir sprendimų bei veiksmų galimybes, užtikrins reakcijos darną ir nuoseklumą ir Komisijos sprendimų bei veiksmų įgyvendinimą. Tačiau sprendimai, dėl kurių bus sutarta CKC, bus priimti pagal normalią Komisijos sprendimų priėmimo tvarką ir juos įgyvendins tarnybos ir SĮS.